

Natuurtoets reparatieplan

Veluwe bron

Quick scan van de toetsing van de realisatie van een deel van de kuurtuin aan de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Veluwe bron BV

Grontmij Nederland bv
Arnhem, 28 april 2008

Verantwoording

Titel : Natuurtoets reparatieplan
Veluwe bron

Subtitel : Quick scan van de toetsing van de realisatie van een deel van
de kuurtuin aan de wet- en regelgeving voor natuur

Projectnummer : 245947

Referentienummer : 99038708

Revisie : 1

Datum : 28 april 2008

Auteur(s) : ing. D.B.M. Grote Beverborg MSc.

E-mail adres : dorien.grotebeverborg@grontmij.nl

Gecontroleerd door : drs. G.G.J. van Adrichem

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : ir. P.A.J. Bergmans

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Velperweg 26
6824 BJ Arnhem
Postbus 485
6800 AL Arnhem
T +31 26 355 83 55
F +31 26 445 92 81
oost@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Voorgenomen ingreep	4
1.3	Beschrijving onderzoeksgebied	5
2	Natuurwetgeving	6
2.1	Natuurbeschermingswet	6
2.2	Ecologische Hoofdstructuur	6
2.3	Flora- en faunawet	7
3	Ecologische waarden en effectbepaling	8
3.1	Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten	8
3.2	Ecologische Hoofdstructuur	9
3.3	Flora- en faunawet	10
4	Conclusies en aanbevelingen	13
4.1	Gebiedsbescherming	13
4.2	Flora- en faunawet	13

Bijlage 1: Voorgenomen ingreep in het plangebied

Bijlage 2: Beschermde soorten Flora- en faunawet

Bijlage 3: Vleermuisonderzoek

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De natuur in Nederland wordt beschermd vanuit twee invalshoeken: bescherming van gebieden en bescherming van soorten. De gebiedsbescherming is geregeld via de Natuurbeschermingswet (Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten) en het Streekplan (onder andere Ecologische Hoofdstructuur (EHS), weidevogel- en ganzenbeschermingsgebieden). De soortbescherming is geregeld door middel van de Flora- en faunawet.

De verschillende natuurwetgevingen in Nederland hebben als belangrijkste component het zorgplichtbeginsel, dat van elke initiatiefnemer verlangt dat hij zich vooraf op de hoogte stelt van eventuele schadelijke effecten op voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Veluwebron BV is bezig met het ontwikkelen van een wellness-resort nabij het Kievitsveld in Epe. Voor deze ontwikkeling is een bestemmingsplan aangepast. Voor een deel van het plangebied (een strook van circa 40 m, zijnde de aan de openbaarheid onttrokken Kievitsweg en het gedeelte ten noorden van deze weg) is door de Raad van State goedkeuring onthouden, omdat op basis van de stukken niet uitgesloten kan worden dat er geen negatieve effecten op de ten zuiden daarvan gelegen EHS optreden (uitspraak op 14 november 2007). Onderliggende natuurtoets heeft uitsluitend betrekking op dat deel van het plangebied waar de Raad van State goedkeuring aan heeft onthouden en wordt hieronder verder “de strook” genoemd.

1.2 Voorgenomen ingreep

De voorgenomen ingreep binnen de strook van het plangebied waaraan door de Raad van State goedkeuring van het bestemmingsplan is onthouden bestaat uit de aanleg van verschillende kleinere voorzieningen als:

- werkschuur (200 m², hoogte 5,5 m);
- dompelbad (16 m² op maaiveldniveau);
- twee zwembaden (120 m² en 125 m² op maaiveldniveau);
- banja (outdoor sauna, 60 m², hoogte 4,5 m);
- laconium (infraroodsauna, 60 m², hoogte 4 m);
- twee whirlpools (elk 25 m², hoogte 1 m);
- drankenbar (20 m², hoogte 4 m);
- drie overkappingen (elk 65 m² en hoogte 5 m).

De genoemde afmetingen zijn bij benadering. Voor de globale ligging van de voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 1.

Het buitenterrein van de Veluwe Bron en dan met name de kuurtuinen waar de strook onderdeel van uitmaakt, worden spaarzaam verlicht. Langs de wandelpaden in de kuurtoen komen op een afstand van telkens 10 meter, lage lampen (maximaal 1 m hoog), waarbij het licht naar de grond schijnt. Ook de buitenbaden worden spaarzaam verlicht met onderwaterverlichting.

1.3 Beschrijving onderzoeksgebied

De betreffende strook is in onderstaande figuur weergegeven. Tevens zijn op de luchtfoto de eerste graafwerkzaamheden te zien. De strook bestaat deels uit agrarisch grasland en grenst aan de zuidkant van de Kievitsweg welke ter plaatse van de strook aan de openbaarheid is onttrokken. Inmiddels is de bouw van het wellness-resort begonnen, met uitzondering van de faciliteiten in de strook, waardoor dit gedeelte niet meer in agrarisch gebruik is.

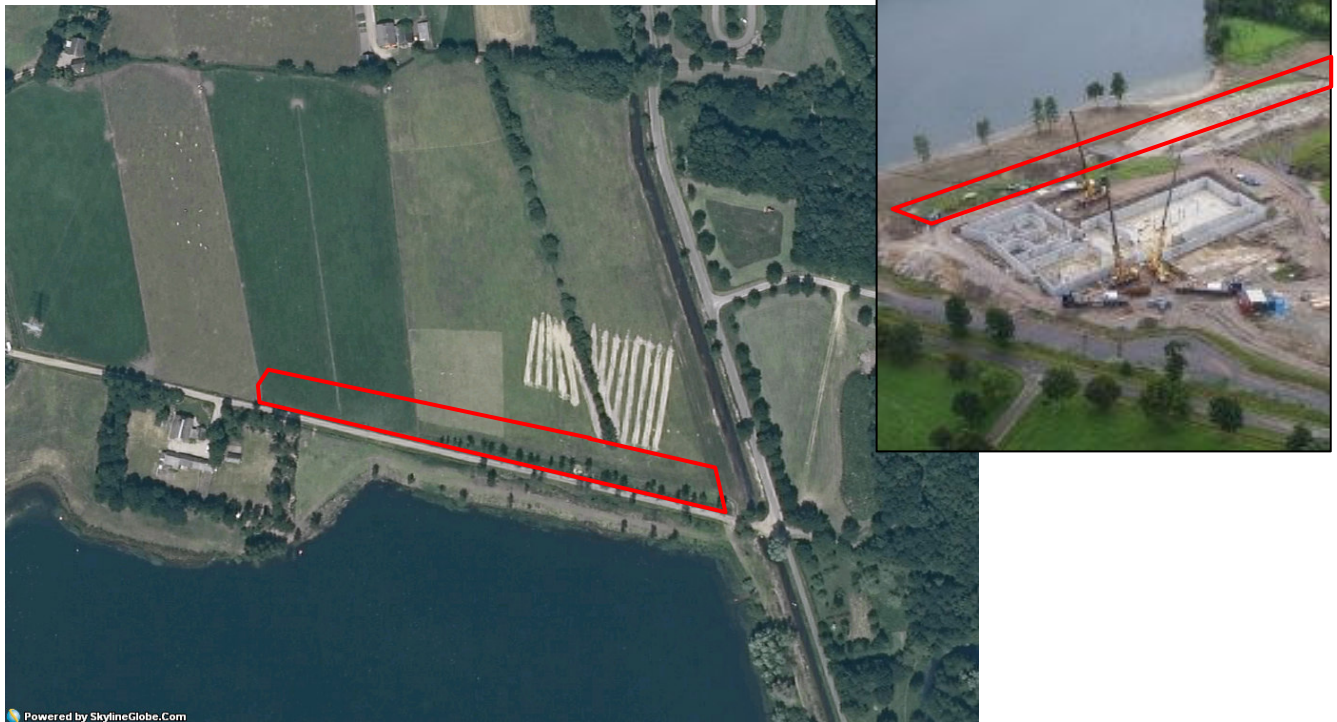

Foto 1 Luchtfoto van de strook met als inzet de bouw van het hoofdgebouw

Deze foto geeft een beeld van het betreffende plan-gebied voordat met de bouw van het hoofdgebouw gestart is. Inmiddels heeft er ook grondverzet plaatsgevonden tussen het hoofdgebouw en de oevers van de Nijmolense plas, waardoor de oorspronkelijke vegetatie niet meer aanwezig is.

Foto 2 Oorspronkelijke situatie plangebied

2 Natuurwetgeving

2.1 Natuurbeschermingswet

Op 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden en heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden. Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze negatieve effecten veroorzaken (externe werking). Bij negatieve effecten is het nodig een vergunning aan te vragen op basis van een verslechterings- en verstoringsstoets. Het uitvoeren van een passende beoordeling (uitgebreide effectenstudie, alternatievenonderzoek en onderbouwing dwingende redenen van groot openbaar belang) is noodzakelijk wanneer de negatieve effecten (mogelijk) significant zijn.

2.1.1 Natura 2000

De Natura 2000-gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. De Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten (kwalificerende soorten). Kwalificerende soorten zijn soorten waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort. De Habitatrichtlijngebieden zijn aangemeld voor het beschermen van habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Samen vormen deze gebieden het Europese Natura 2000-netwerk.

2.1.2 Beschermde Natuurmonument

Voor Beschermde Natuurmonumenten die buiten de Natura 2000-gebieden liggen, geldt dat handelingen in of rondom Beschermde Natuurmonumenten die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of die het Beschermde Natuurmonument ontsieren, zijn verboden, tenzij hiervoor een vergunning is verkregen. Het beschermingsregime van de gebieden die nu binnen Natura 2000-gebieden liggen, treedt terug. De natuurwaarden waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura 2000-gebied.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur

In het streekplan wordt aangegeven hoe om te gaan met onder andere de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS bestaat globaal uit bestaande natuurgebieden, nieuwe natuurgebieden en ecologische verbindingszones die belangrijke gebieden met elkaar verbinden. Voor de beoordeling van ruimtelijke ontwikkelingen binnen de EHS geeft het streekplan het volgende aan:

“Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zal de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied specificeren.”

Gedeputeerde Staten beschouwen een ruimtelijke ingreep waarvoor een bestemmingsplan moet worden aangepast als een significante aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities wanneer deze kan leiden tot de volgende effecten¹:

- Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden, die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur.
- Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingszones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe.
- Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet.
- Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid).
- Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden.
- Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren.
- Een verandering van de grond- en oppervlaktewater-omstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewater situatie (verder) aantast.
- Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).

2.3 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is sinds 1 april 2002 van kracht. In deze wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen beschermd. Daarnaast zijn er selectieve lijsten van beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelde dieren. De beschermde soorten en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden verstoord of vernietigd. Indien dit onvermijdelijk is, dient ontheffing te worden aangevraagd. Vrijstelling of ontheffing kan slechts worden verleend “wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort”. In principe dienen bij verstoring mitigerende dan wel compenserende maatregelen te worden genomen.

Sinds 23 februari 2005 is de Flora- en faunawet gewijzigd. De beschermde soorten zijn nu verdeeld in drie tabellen (zie bijlage 2).

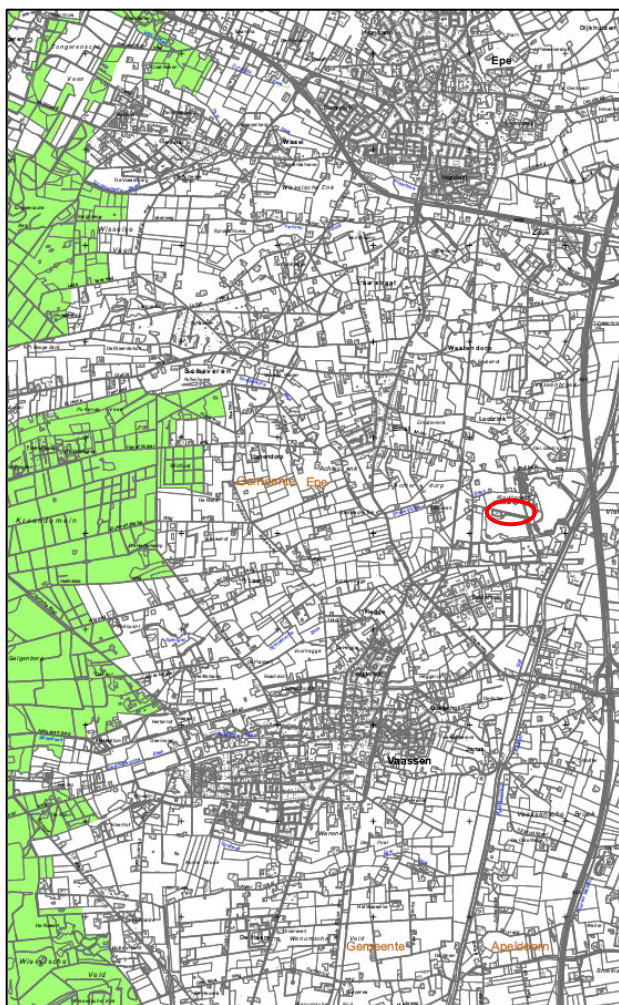
1. Algemene soorten
Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling. Er hoeft voor ontwikkelingen geen ontheffing aangevraagd te worden.
2. Overige soorten
Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
3. Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB
Voor deze soorten moet wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets, hetgeen inhoudt dat:
 - er sprake is van een bij de wet genoemd belang;
 - er geen alternatief is;
 - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Verstoring van nestelende/broedende vogels en vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels is niet toegestaan. Daarom dienen versturende werkzaamheden altijd buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd.

¹ Uit de toelichting op de streekplanuitwerking kernkwaliteiten, www.gelderland.nl

3 Ecologische waarden en effectbepaling

3.1 Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten

Figuur 1 Ligging van de strook (rode cirkel) ten opzichte van het Natura 2000-gebied Veluwe (groen)
(bron; www.minlnv.nl)

In de directe omgeving van de strook zijn geen Natura 2000-gebieden aanwezig. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Veluwe op een afstand van ruim 3 km.

Dit gebied is in eerste instantie aangewezen voor de volgende broedvogels van bos en heide: wespandief, nachtzwaluw, ijsvogel, zwarte specht, boomleeuwerik, duinpieper en grauwe klauwier. Overige relevante soorten zijn kwartelkoning, draaihals, roodborsttapuit en tapuit. Het gebied is zodanig begrensd, dat voor al deze soorten voldoende leefgebied aanwezig is om de soorten in stand te houden.

De Veluwe wordt tevens aangemeld voor de volgende beschermde habitats:

- psammofiele heide met struikhei en stekelbrem;
- open grasland met buntgras en struisgrassoorten op landduinen;
- oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de oeverkruid-orde en/of dwergbiezen-klasse;
- dystrofe natuurlijke poelen en meren;
- droge Europese heide;
- doortenrijke heischrale graslanden, op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa);

- slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het snavelbies-verbond;
- zuurminnende Atlantische beukenbossen met ondergroei van hulst of soms taxus;
- oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met zomereik.

Soorten die hierbij horen zijn: vliegend hert, beekprik en rivierdonderpad.

Verder is de Veluwe aangemeld voor:

- psammofiele heide met struikhei en kraaihei;
- Noord-Atlantische vochtige heide met dophei;
- jeneverbesformaties in heide of kalkgrasland;
- alluviale bossen met zwarte els en es.

Met soorten als gevlekte witsnuitlibel, meervleermuis, kamsalamander en drijvende waterweegbree.

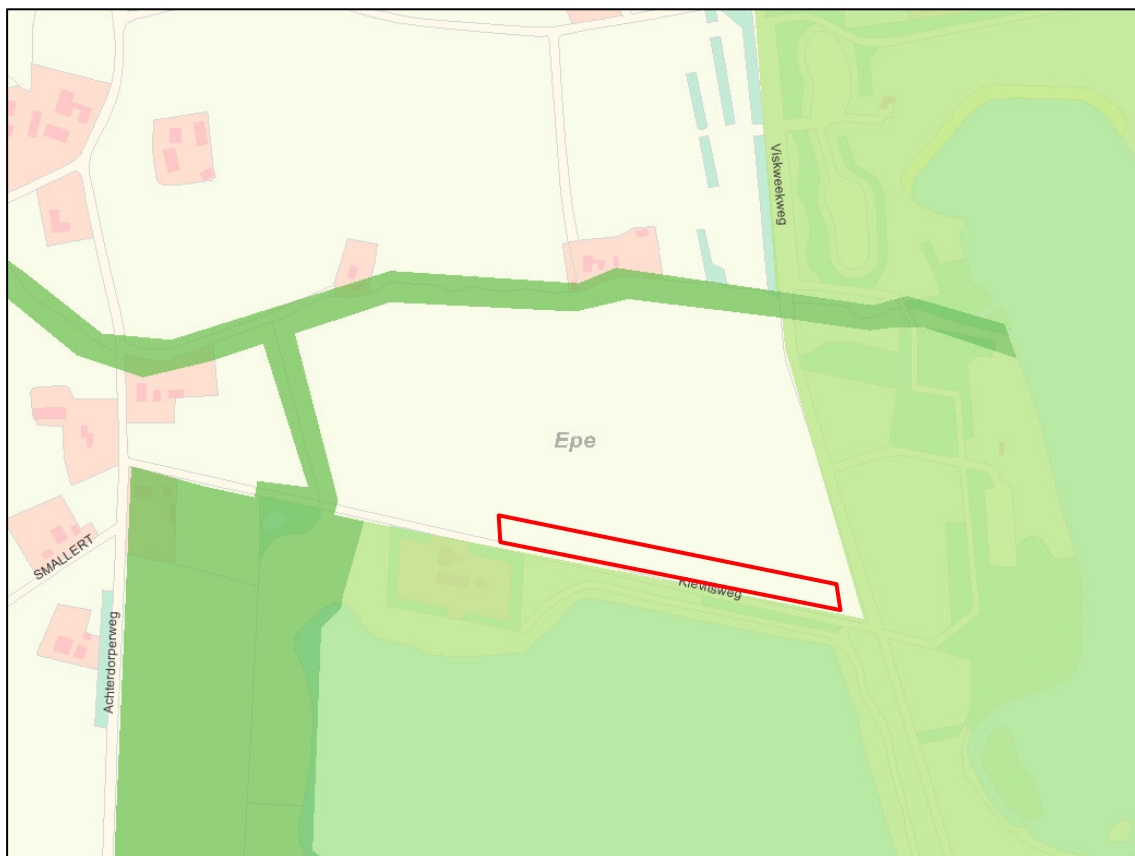
De soorten waarvoor de Veluwe is aangemeld, zijn voornamelijk afhankelijk van (vaak uitgestrekte) bos- en heidegebieden en ook hier geldt dat de Veluwe zodanig is begrensd dat voldoende leefgebied voor de soorten aanwezig is.

De aanleg van de voorzieningen in de strook heeft geen negatief effect op de voorkomende habitats en soorten door de grote afstand ten opzichte van het Natura 2000-gebied (3 km). Een duidelijke ecologische relatie tussen de Veluwe en de strook ontbreekt. Nadere toetsing en het aanvragen van een vergunning is dan ook niet aan de orde.

De strook maakt geen deel uit van een beschermd natuurmonument. Het dichtstbijzijnde Natuurbeschermingswetgebied is Buitenplaats Vosbergen, gelegen ten noorden van Heerde. Dit gebied ligt op een zodanige grote afstand (ruim 10 km) dat er geen sprake kan zijn van effecten op de beschermde waarden in dit gebied. Het aanvragen van een vergunning is niet aan de orde.

3.2 Ecologische Hoofdstructuur

De strook is niet begrensd als EHS, maar grenst wel aan de Nijmolense plas die begrensd is als EHS-verwevingsgebied.

Figuur 2 Ligging van de strook (rood kader) ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur: licht groen: EHS verwevingsgebied, donkergroen EHS natuur (bron: www.gelderland.nl)

In paragraaf 2.2.1 is opgesomd wanneer er sprake is van significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Hieronder worden de punten kort behandeld.

- Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur: binnen de strook is geen sprake van aantasting van genoemde waarden, omdat het gebied buiten

de begrenzing van de EHS is gelegen en een verkeers- en agrarisch bestemming heeft. Bovendien maakt de strook geen deel uit van de EHS.

- Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingsszones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe: de strook ligt niet binnen of grenst niet aan een verbindingsszone en valt buiten het leefgebied van edelhert en wilde zwijnen.
- Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en faunawet: er is geen sprake van aantasting van leefgebieden van Flora- en faunawetsoorten (zie ook paragraaf 3.3)
- Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid): de strook ligt niet binnen en grenst niet aan een 'grote natuurlijk eenheid'.
- Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden: niet van toepassing, omdat het plangebied niet in een grote eenheid ligt.
- Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren: binnen de strook ligt geen HEN-water.
- Een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewater situatie (verder) aantast: de voorgenomen ingrepen in de strook hebben geen invloed op het watersysteem.
- Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden): de strook ligt niet in of grenst niet aan stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden.

Er is geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden die voor de EHS benoemd zijn. De voorgenomen ingreep is daarmee niet in strijd met het beleid van de EHS. De voorgenomen faciliteiten (zie bijlage 1) in de strook die onderdeel uitmaken van de kuurtuin zijn extensief van aard. De kuurtuin zal rust uitstralen waardoor geen sprake is van geluidbelasting op de omgeving. Ook de verlichting zal spaarzaam en laag bij de grond worden aangebracht, zodat ook geen sprake is van lichtverstoring.

3.3 Flora- en faunawet

3.3.1 Algemeen

Het verzamelen van de inventarisatiegegevens is in eerste instantie verricht door het raadplegen van het gegevensbestand van de provincie Gelderland en het Natuurloket. Provincie Gelderland heeft alleen plantengegevens van twee opnamelocaties langs de Smallerkse beek en langs de beek aan de westkant van het terrein van de Veluwe bron, allebei buiten de strook.

Altenburg & Wymenga heeft in 2002 de natuurwaarden van het Kievitsveld bepaald aan de hand van onderzoeken onder andere uitgevoerd door de KNNV-Epe (1990-2001). Daarnaast heeft Tauw (2005) gewerkt aan de bepaling van de effecten van de kabelskibaan bij de Smallerkse plas op natuurwaarden. Deze resultaten zijn een goede referentie voor dit project. Tevens is als aanvulling op de eerder opgestelde natuurtoets (Grontmij 25 november 2005) van het gehele plangebied van de Veluwe bron in 2006 een vleermuisinventarisatie uitgevoerd.

Rapportage voor kilometerhok X:196 / Y:480							
Soortgroep	FF1*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1			5	goed	-	1975-1990
Mossen					niet		1996-2006
Korstmossen					niet		1991-2006
Paddestoelen				8	redelijk	0%	1991-2006
Zoogdieren					niet		1996-2006
Broedvogels		1			slecht	0%	1995-2006
Watervogels		44			matig	0%	96/97-03/04
Reptielen					niet		1992-2006
Amfibieën	2	0	0	0	slecht	51-100%	1992-2006
Vissen	0	2	1	1	redelijk	0%	1992-2006
Dagvlinders (#)		1		1	goed	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders					redelijk		1980-2005
Libellen					goed		1992-2006
Sprinkhanen					niet		1992-2006
Overige ongewervelden					slecht		1992-2006

Figuur 3. Overzicht van het Natuurloket

FF1: soort van tabel 1 Flora- en faunawet

FF23: soort van tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet

H/V: soort van de Habitat- of Vogelrichtlijn

RL: Rode lijstsoort

Op basis van de gegevens van het Natuurloket blijkt dat van het betreffende kilometerhok alleen de vaatplanten, vlinders en libellen goed onderzocht zijn. Wat betreft strikt beschermde soorten (FF23 en H/V), zijn deze aangetroffen van de vissen en dagvlinders.

3.3.2 Planten

De strook is deels als weg en deels in agrarisch gebruik geweest en inmiddels deels heringericht (zie foto 1), waardoor de strook niet geschikt is voor beschermde planten van tabel 2/3 van de Flora- en faunawet. Tijdens het veldbezoek (25 april 2005) zijn ook geen beschermde soorten waargenomen. Uit de gegevens van Altenburg & Wymenga blijkt dat in de omgeving van de strook de gewone dotterbloem wel langs de zuidtak van de Smallertsche beek is waargenomen. Mogelijk dat het grasklokje in de wegberm langs de Kievitsweg is voorgekomen en de brede wespenorchis bij het bosje in de nabijheid van de strook. Het betreffen soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De soorten komen tevens algemeen voor in Nederland waardoor de duurzame instandhouding niet in gevaar is.

3.3.3 Vogels

In het kader van de Flora- en faunawet zijn broedende en nestelende vogels met name binnen het broedseizoen beschermd. Jaarrond zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende roofvogels, uilen en spechten beschermd.

Door het ontbreken van opgaande beplanting was en is de strook niet geschikt voor broedvogels. Ook weidevogels zullen door het kleinschalig karakter van de strook niet voorkomen. Door aanleg van beplanting zal de nieuwe situatie in de kuurtuin meer geschikt zijn voor algemene broedvogels. De duurzame instandhouding van broedvogels is niet in het geding.

3.3.4 Zoogdieren

Wat betreft zoogdieren, maken alleen algemene soorten van het gebied gebruik als ree, mol, konijn, bosmuis, vos en bunzing. Soorten als veldmuis en aardmuis zijn ook in de strook te verwachten. Tijdens het veldbezoek is een haas waargenomen. Uit de gegevens van dassenslachtoffers van de provincie, blijkt dat in de wijde omgeving dassen voorkomen. Er is geen verblijfplaats van de das in het gebied aanwezig. De strook zelf is door de kleinschaligheid geschikt als onderdeel van het foerageergebied van de das. Gezien de beperkte grootte van de strook zal deze alleen deel uitmaken van het grotere leefgebied van de meeste soorten zoogdieren en geen compleet leefgebied vormen.

Uit het vleermuisonderzoek dat in 2006 door Ecochore natuurtechniek is uitgevoerd (zie bijlage 3) blijkt dat de oevers van de Nijmolense plas ten zuiden van de strook (ondanks dat een deel van de beplanting was afgezet, met uitzondering van enkele overstaanders) gebruikt worden als vliegroute door met name de dwergvleermuis.

Het leefgebied van de algemene zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet zal voor de meeste soorten tijdelijk aangetast worden omdat in de nieuwe situatie veel ruimte is voor groen. Soorten die echt openheid prefereren, zoals de haas, zullen uit de strook verdwijnen. Er zijn voldoende alternatieve leefgebieden in de omgeving waar soorten ook tijdens de uitvoering naar toe kunnen vluchten. De duurzame instandhouding van deze soorten is niet in het geding.

Het foerageergebied van de das blijft grotendeels behouden en daarnaast zijn er voldoende alternatieve foerageergebieden in de omgeving. De strook vormt geen essentieel foerageergebied voor de das en daarmee worden de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet niet overtreden. De duurzame instandhouding van deze soort is niet in gevaar.

De trekroute van de vleermuizen zal door de nieuw te planten beplanting en de ontwikkeling van rietoevers langs de Nijmolense plas versterkt worden. De lichtuitstraling vanuit de strook zal beperkt zijn, omdat de spaarzame verlichting alleen naar de grond zal schijnen en niet hoger dan 1 m boven het maaiveld wordt aangebracht. Daarnaast is de dwergvleermuis minder gevoelig voor verlichting dan andere vleermuissoorten, omdat de dwergvleermuis graag foerageert rondom verlichting dat insecten aantrekt. De duurzame instandhouding van de dwergvleermuis is niet in gevaar.

3.3.5 Vissen, amfibieën en reptielen

In de strook komt geen open water voor, waardoor het voorkomen van vissen is uitgesloten. Ook zal de strook door het ontbreken van open water geen belangrijk leefgebied voor amfibieën vormen, hooguit soorten als de gewone pad en kleine watersalamander (tabel 1 Flora- en faunawet) kunnen er voorkomen. Deze soorten leven het grootste deel van het jaar op het land.

Reptielen zijn niet bekend in het Kievitsveld en gezien het habitat wordt uitgesloten dat deze binnen de strook voorkomen. In de omgeving komt de ringslang voor, die wellicht in de toekomst ook in het Kievitsveld voor kan komen door de verschillende maatregelen (herinrichting watergangen en aanleg poelen).

3.3.6 Dagvlinders en libellen

In het Kievitsveld zijn waarnemingen bekend van het heideblauwtje. Omdat deze soort redelijke oppervlaktes heide nodig heeft, betreft het waarschijnlijk een zwervend exemplaar van de Veluwe. In de strook zijn beschermde vlinders uitgesloten. Dit geldt eveneens voor libellen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Gebiedsbescherming

- Het plangebied ligt niet in en veroorzaakt geen negatief effect op het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied de Veluwe op ruim 3 kilometer afstand.
- Het plangebied ligt niet binnen de EHS (bestaande natuur), maar grenst wel aan een gebied dat is begrensd als EHS-verweving. De wezenlijke kenmerken en waarden worden echter niet aangetast, waardoor het plan niet in strijd is met het streekplanbeleid van de provincie Gelderland ten aanzien van de EHS.

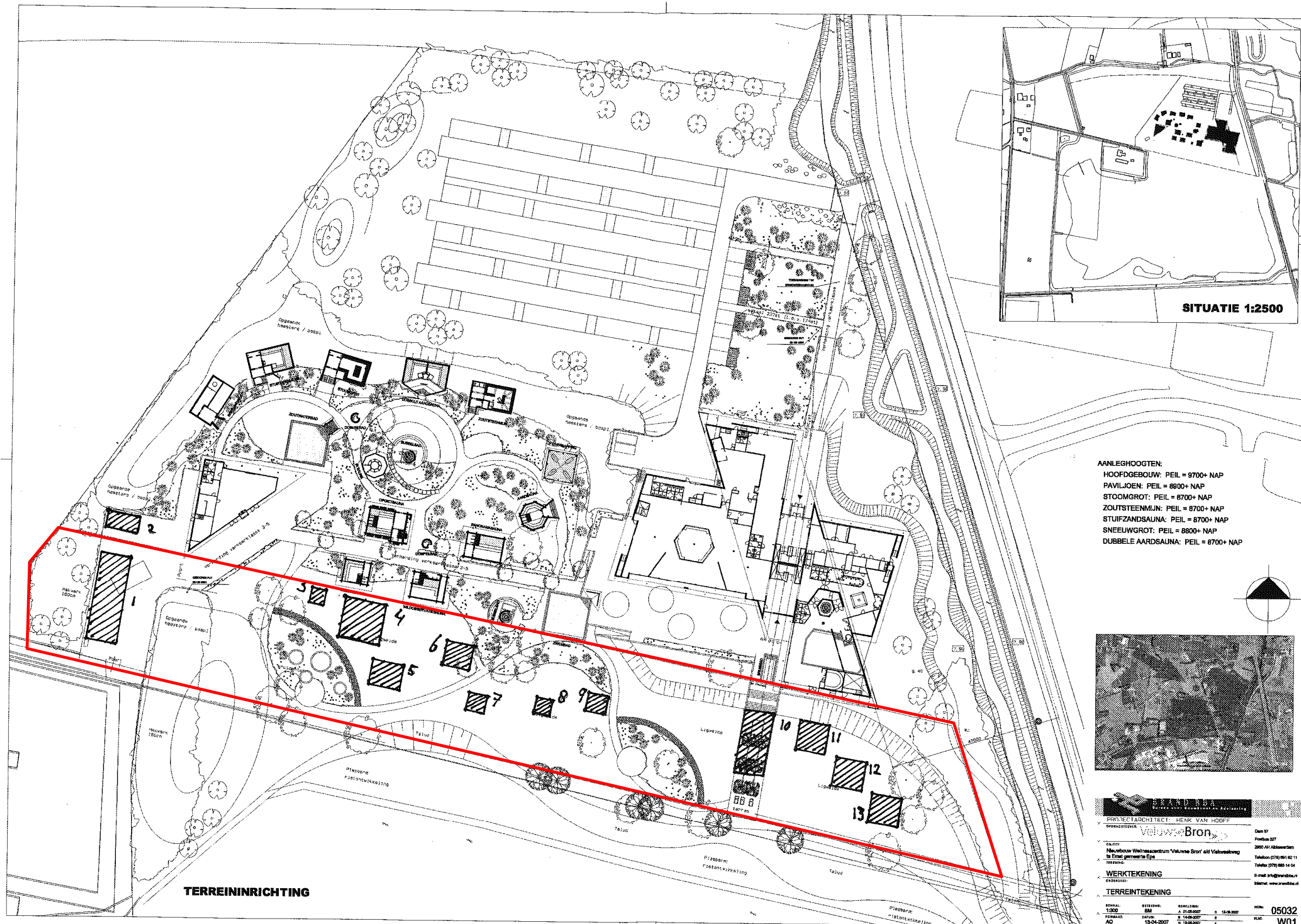
4.2 Flora- en faunawet

- De strook vormt mogelijk een onderdeel van het foerageergebied van de das. Gezien de beperkte oppervlakte van de strook en het kleinschalige landschap waarin de strook gelegen is, zal geen essentieel onderdeel van het foerageergebied aangetast worden. Er zal voldoende alternatief foerageergebied overblijven. De duurzame instandhouding van de das is niet in gevaar en de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden niet overtreden.
- Langs de Nijmolense plas ten zuiden van de strook heeft de dwergvleermuis een trekroute, ondanks dat de oevers uit enkele opgaande bomen bestaan. De trekroute zal door de nog aan te leggen beplanting en ontwikkeling van de oevers versterkt worden. In de strook zal de verlichting dermate spaarzaam worden aangebracht dat deze de trekroute niet frustreert. De dwergvleermuis is overigens niet bijzonder gevoelig voor verlichting, omdat deze soort vaak nabij verlichting foerageert vanwege de aantrekkingskracht van verlichting op insecten. De duurzame instandhouding van de dwergvleermuis is niet in gevaar en de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden niet overtreden.
- In de strook komen geen broedende en nestelende vogels voor, omdat er geen opgaande beplanting en beschutting aanwezig is. Daarnaast is de strook te kleinschalig voor weidevogels. De verbodsbepalingen ten aanzien van vogels worden daarom niet overtreden.

Verder zijn beschermde soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet ten aanzien van planten, vlinders, libellen, overige ongewervelden, amfibieën, vissen en reptielen uitgesloten. Nader onderzoek is niet nodig.

Bijlage 1

Voorgenomen ingreep 40 m - zone

1. Werkschuur (200 m², hoogte 5,5 m);
3. Dompelbad (16 m² op maaiveldniveau);
4. Zwembad (120 m² op maaiveldniveau);
5. Banja (outdoor sauna, 60 m², hoogte 4,5 m);
6. Laconium (infraroodsauna, 60 m², hoogte 4 m);
7. Whirlpool (25 m², hoogte 1 m);
8. Drankenbar (20 m², hoogte 4 m);
9. Whirlpool (25 m², hoogte 1 m);
10. Zwembad (125 m² op maaiveldniveau);
11. – 13. Drie overkappingen (elk 65 m² en hoogte 5 m).

Bijlage 2

Beschermde soorten Flora- en faunawet

Tabel 1: Algemene soorten

Zoogdieren					
aardmuis	Microtus agrestis	tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus	Slakken	
bosmuis	Apodemus sylvaticus	veldmuis	Microtus arvalis	wijngaardslak	Helix pomatia
dwergmuis	Microtus minutus	vos	Vulpes vulpes		
bunzing	Mustela putorius	wezel	Mustela nivalis	Vaatplanten	
dwerfspitsmuis	Sorex minutus	woelrat	Arvicola terrestris	aardaker	Lathyrus tuberosus
egel	Erinaceus europaeus	Reptielen en amfibieën		akkerklokje	Campanula rapunculoides
gewone bosspitsmuis	Sorex araneus	bruine kikker	Rana temporaria	brede wespenorchis	Epipactis helleborine
haas	Lepus europeus	gewone pad	Bufo bufo	breed klokje	Campanula latifolia
hemelijn	Mustela erminea	middelste groene kikker	Rana esculenta	dorrelbloem*	Caltha palustris
huisspitsmuis	Crocidura russula	kleine watersalamander	Triturus vulgaris	gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum
konijn	Oryctolagus cuniculus	meerkikker	Rana ridibunda	grasklokje	Campanula rotundifolia
mol	Talpa europea	Mieren		grote kaardenbol	Dipsacus fullonum
ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus	behaarde rode bosmier	Formica rufa	kleine maagdenpalm	Vinca minor
ree	Capreolus capreolus	kale rode bosmier	Formica polyctena	knikkende vogelmelk	Ornithogalum nutans
rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus	stronkmier	Formica truncorum	koningsvaren	Osmunda regalis
		zwartrugbosmier	Formica pratensis	slanke sleutelbloem	Primula elatior
				zwanebloem	Butomus umbellatus

*m.u.v. spindorrelbloem

Tabel 2: Overige soorten

Zoogdieren					
danhert	Dama dama	dennenorchis	Goodyera repens	rood bosvogeltje	Cephalanthera rubra
edelhart	Cervus elaphus	duifse gentiaan	Gentiana germanica	ruig klokje	Campanula trachelium
oekhoorn	Sciurus vulgaris	franjegentiaan	Gentiana dliata	schubvaren	Ceterach officinarum
grijze zeehond	Halkioborus grypus	geelgroene wespenorchis	Epipactis muelleri	slanke gentiaan	Gentiana amarella
grote bosmuis	Apodemus flavicollis	gele helmblom	Pseudofumaria lutea	soldaatje	Orchis militaris
steenmarter	Martes foina	gevekte orchis	Dactylorhiza maculata	spaanse ruiter	Scirpus dissocatum
Wild zwijn	Sus scrofa	groene nachtorchis	Coelogyne viride	steenarij	Dianthus deltoides
		groensteel	Asplenium viride	steenbreekvaren	Asplenium trichomanes
Reptielen en amfibieën		grote keverorchis	Listera ovata	stengellose sleutelbloem	Primula vulgaris
alpenwatersalamander	Triturus alpestris	grote muggenorchis	Gymnadenia conopsea	stengelomvattend havikskruid	Hieracium amplexicaule
levendbarende hagedis	Lacerta vivipara	gouden sleutelbloem	Primula veris	stijf hardgras	Catapodium rigidum
		harlekijn	Orchis morio	tongvaren	Asplenium scolopendrium
Dagvlinders		herfstschroeforchis	Spiranthes spiralis	valkruid	Arnica montana
moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia	hondskruid	Anacamptis pyramidalis	veenmosorchis	Hammarbya paludosa
vals heideblauwtje	Lycaeides idas	honingorchis	Herminium monorchis	veldgentiaan	Gentiana campestris
		jeneverbes	Juniperus communis	veldsalie	Salvia pratensis
Vissen		klein glaskruid	Parietaria judaea	vleeskleurige orchis	Dactylorhiza incarnata
bermpje	Noemacheilus barbatulus	kleine keverorchis	Listera cordata	vliegenorchis	Ophrys insectifera
kleine modderkruiper	Silurus glanis	kleine zonnedauw	Drosera intermedia	vogelnestje	Neottia nidus-avis
meeval	Cottus gobio	klokjesgentiaan	Campanula glomerata	voorjaarsadonis	Adonis vernalis
rivierdonderpad		koraaalwortel	Corallorhiza trifida	wantzenorchis	Orchis coriophora
		kruisbladgentiaan	Gentiana cruciata	waterdriehblad	Menyanthes trifoliata
Vaatplanten		lange ereprijs	Veronica longifolia	weideklokje	Campanula patula
aangebrande orchis	Orchis ustulata	lange zonnedauw	Drosera anglica	welriekende nachtorchis	Platanthera bifolia
aapjesorchis	Orchis simla	manettesorchis	Orchis mascula	wilde gage	Myrica gale
beenbreek	Narthecium ossifragum	moeraswespenorchis	Viscum album	wilde herfsttijloos	Colchicum autumnale
bergklokje	Campanula rhomboidalis	muurbloem	Erysimum cheiri	wilde kievitsbloem	Fritillaria meleagris
bergnachtorchis	Platanthera chlorantha	parnassia	Parnassia palustris	wilde marjolein	Origanum vulgare
bijenorchis	Ophrys apifera	pijscheefkelk	Arabis hirsuta sagittata	wit bosvogeltje	Cephalanthera longifolia
blaasvaren	Cystopteris fragilis	poppenorchis	Aceras anthropophorum	witte muugenorchis	Pseudorchis albidia
blauwe zeedistel	Eryngium maritimum	prachtlokje	Campanula persicifolia	zinkvooltje	Viola lutea calaminaria
bleek bosvogeltje	Cephalanthera damasonium	purperorchis	Orchis purpurea	zomerlokje	Leucojum aestivum
bokkenorchis	Hieracium glaucum	rapunzelklokje	Campanula rapunculoides	zwartsteel	Asplenium adnigrum
brede orchis	Dactylorhiza majalis	rechte driehoeksvaren	Gymnocarpium robertianum		
bruinrode wespenorchis	Epipactis atrorubens	rietorchis	Dactylorhiza majalis	Kevers	Lucanus cervus
daslook	Allium ursinum	ronde zonnedauw	Drosera rotundifolia	Kreeftachtigen	
				rivierkreeft	Astacus astacus

Tabel 3: Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

Bijlage 1 AMvB					
Zoogdieren					
das	Meles meles	woudparelmoervlinder	Melitaea diamina	heikkikker	Rana arvalis
boommarter	Martes martes	zilvervlek	Clossiana euphrosyne	kamsalamander	Triturus cristatus
eikelmuis	Elomys quercinus	Vaatplanten		knoflookpad	Pelobates fuscus
gewone zeehond	Phoca vitulina	groot zeegras	Zostera marina	muurhagedis	Podarcis muralis
veldspitsmuis	Crocidura leucodon	Bijlage IV HR		poelkikker	Rana lessonae
waterspitsmuis	Neomys fodiens	Zoogdieren		rugstreeppad	Bufo calamita
		baardvleermuis	Myotis mystacinus	vroedmeesterepad	Alytes obstetricans
Reptielen en amfibieën		bechstein's vleermuis	Myotis bechsteinii	zandhagedis	Lacerta agilis
adder	Vipera berus	bever	Castor fiber	Dagvlinders	
hazelworm	Anguis fragilis	bosvleermuis	Nyctalus leisleri	donker pimperlendblauwtje	Maculinea nausithous
ringslang	Natrix natrix	brandt's vleermuis	Myotis brandtii	grote vuurvlinder	Lycena dispar
vinpootsalamander	Triturus helveticus	bruinvij	Phocoena phocoena	pimperlendblauwtje	Maculinea teleius
vuursalamander	Salamandra salamandra	euraziatische lynx	Lynx lynx	tijmblauwtje	Maculinea arion
		franjestaart	Myotis nattereri	zilverstreephooibeestje	Coenonympha hero
Vissen		gewone dolfin	Delphinus delphis	Libellen	
beekprik	Lampetra planeri	gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	bronslibel	Oxygastra curtisii
bittervoorn	Rhodeus cericeus	gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus	gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
elrits	Phoxinus phoxinus	grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus	gevekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus	grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrumequinum	groene glazenmaker	Aeshna viridis
grote modderkruiper	Misgurnus fossilis	hamster	Cricetus cricetus	noordse winterjuffer	Sympetrum paedica
riverprik	Lampetra fluviatilis	hazelmuis	Muscicardina avellanaria	oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons
		gekorven vleermuis	Myotis emarginatus	riveromboot	Stylurus flavipes
Dagvlinders		kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus	sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
bruin dikkopje	Erynnis tages	kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros		
dwerghlauwtje	Cupido minimus	laetvlieger	Eptesicus serotinus	Vissen	
dwerghdikkopje	Thymelicus acteon	meervleermuis	Myotis dasycneme	houting	Conegonus oxyrhynchus
groot geaderd witje	Aporia crataegi	mopsvleermuis	Barbastella barbastellus	steur	Acipenser sturio
grote ijsvogelvinder	Limnitis populi	nathusius' dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii		
heideblauwtje	Plebejus argus	noordse woelmuis	Microtus oeconomus	Vaatplanten	
iepepage	Strymonia w-album	otter	Lutra lutra	drijvende waterweegbree	Luronium natans
kalkgraslanddikkopje	Spialia sertorius	rosse vleermuis	Nyctalus noctula	groenknolorchis	Liparis loeselii
keizersmantel	Argynnis paphia	tuumelaar	Tursiops truncatus	kruidend moerascherm	Apium repens
klaverblauwtje	Cyaniris semiargus	tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus	zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis
purperstreepparelmoervlinder	Brenthis ino	vale vleermuis	Myotis myotis	Kevers	
rode vuurvlinder	Palaeo chrysophanus	watervleermuis	Myotis daubentonii	brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus
hippotoe		wilde kat	Felis silvestris	gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
rouwmantel	Nymphalis antiopa	witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus	heldenbok	Cerambyx cerdo
tweekleurig hooibeestje	Coenonympha arcania	witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris	juchtleerkever	Osmoderma eremita
veenbesparelmoervlinder	Bolara aquilonais	Reptielen en amfibieën		Tweekleppigen	
veenhoubeestje	Coenonympha tullia	geelbuikvuurpad	Hyla arborea	bataafse stroommossel	Unio crassus
veldparelmoervlinder	Melitaea cinxia	gladde slang	Bombina variegata		
			Coronella austriacus		

Bijlage 3

Vleermuisonderzoek

Vleermuizenonderzoek Kievitsveld te Epe

In opdracht van:

Uitgevoerd door:

augustus 2006
Rapportnr: 0666

Vleermuizenonderzoek

Kievitsveld te Epe

Beknopt overzicht van de inventarisatiegegevens

Inhoud

Aanleiding en doel	3
Bevindingen	4
Onderzoeksmethode	4
Gebiedsbeschrijving	4
Onderzoeksresultaten	6
Veldwaarnemingen	6
Toetsing natuurwetgeving	7
Conclusie en aanbevelingen	8
Literatuur	8
Bijlage	8

Vleermuizenonderzoek Kievitsveld te Epe

Uitgevoerd door:

In opdracht van:

augustus 2006

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
tel: 0544-4350297
06-53681534
ecochore@wanadoo.nl

Foto voorkan: Kievitsweg richting woning met
vleermuiskolonie

Aanleiding en doel

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Middels deze wet wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd.

Als er plannen zijn om bepaalde handelingen uit te voeren zal er gekeken moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Om dit in beeld te brengen is het raadzaam een natuurtoets uit te voeren. Een natuurtoets dient te worden uitgevoerd als beschermde dier- en plantsoorten aanwezig zijn of redelijkerwijs aanwezig kunnen worden geacht in een te revitaliseren omgeving. Middels een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor zullen eventueel ontheffingen moeten worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van LNV.

In het buitengebied van Epe, ten zuidoosten van Emst aan de Kievitsweg - Viskweekweg, zijn plannen voor het realiseren van een Wellnesscentrum. Het gebied maakt een kleinschalige indruk met verschillende houtwallen en weilanden dat aan de noordzijde wordt begrensd door een beek. Voor de realisatie zal een houtwal worden verwijderd waardoor ruimte ontstaat voor het Wellnesscentrum. Aan de westzijde van het te ontwikkelen gebied zal ruimte zijn voor natuurontwikkeling.

De Grontmij is belast met het uitvoeren van een natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Als aanvulling op dit onderzoek is Ecochore Natuurtechniek door de Grontmij gevraagd een onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van en het gebruik maken van het gebied door vleermuizen. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties.

Bevindingen

Voor de vleermuisinventarisaties zijn 3 bezoeken in mei-juli 2006 aan het gebied gebracht. De inventarisaties zijn uitgevoerd op voor dit onderzoek zo geschikt mogelijke dagen en tijden. Tijdens één van de bezoeken was de opdrachtgever aanwezig. Hieronder worden kort de bevindingen opgesomd waarna een conclusie en enkele aanbevelingen worden gegeven.

Onderzoeksmethode

Tijdens de bezoeken is met behulp van bat-detectors vanaf enkele minuten voor zonsondergang tot enige tijd erna op verschillende locaties in het gebied en de directe omgeving gepost. Met behulp van een bat-detector kunnen de ultrasone geluiden van vleermuizen worden omgezet in, voor het menselijke oor, hoorbare geluiden. Hierdoor kunnen de verschillende soorten op naam worden gebracht. Hierdoor is inzicht verkregen in soorten, aantallen en vliegroutes.

Gebiedsbeschrijving

Het gebied wordt begrensd door de Kievitsweg in het zuiden, de Viskweekweg in het oosten en de Smallertsche Beek in het Noorden. De huidige weilanden en houtwallen geven een kleinschalige indruk. Ten oosten en zuiden van het gebied ligt het recreatiegebied Kievitsveld dat bestaat uit grote plassen met bijhorende voorzieningen die gebruikt worden door zwemmers en duikers.

De Smallertsche Beek is een kronkelende beek met beekbegeleidende beplanting en vormt een natuurlijke begrenzing van het gebied.

Aan zowel het zandpad de Kievitsweg als aan de Smallertsche beek staat een woning. De woning aan de Kievitsweg is meegenomen in het onderzoek.

Zie voor ligging figuren 1 en 2.

Groenstructuur

Langs het zandpad de Kievitsweg is aan beide zijden hakhout aanwezig dat ten tijde van het onderzoek, op enkele overstaanders na, was afgezet. Langs de Viskweekweg is laanbeplanting aanwezig en ook langs de beek treffen we beplanting. Tussen de weilanden staat van noord naar zuid een elzenhakhoutwal die zal worden verwijderd voor de uitvoering van de plannen.

Ten oosten van de Viskweekweg ligt een grasveld dat dienst doet als parkeerplaats voor recreanten. Tussen het parkeerterrein en de oostelijke plas ligt een brede houtopstand die voor een groot deel om de plassen aanwezig is.

Figuur 1: Ligging plangebied

Figuur 2: Luchtfoto plangebied

Onderzoeksresultaten

Hieronder worden de inventarisatiegegevens nader toegelicht.

Veldwaarnemingen

In totaal zijn drie bezoeken aan het gebied gebracht. Vanaf zonsondergang is met bat-detectors gezocht naar vleermuizen. Hierbij is voornamelijk gelet op soort, aantal en vliegrichting.

Tijdens het eerste bezoek, begin mei, werd nagenoeg geen vliegactiviteit waargenomen. Later op de avond werden enkele Gewone Dwergvleermuizen en Watervleermuizen op beide plassen foeragerend aangetroffen.

Tijdens de tweede inventarisatie, begin juni, werd aanzienlijk meer activiteit waargenomen. Met name de Kievitsweg en de oever van de hieraan grenzende plas, werden gebruikt als vliegroute naar de oostelijke plas. In totaal werden tot 12 Gewone Dwergvleermuizen waargenomen. Door op twee locaties tegelijk te posten waardoor de vliegrichting in beeld gebracht kon worden, én de sociale geluiden die in de buurt van de woning aan de Kievitsweg werden waargenomen, kan worden aangenomen dat in deze woning een kolonie aanwezig was. Bij de woning zelf is niet gepost.

Eveneens werden deze avond enkele Laatvliegers langs dit zandpad waargenomen. Ook deze nacht was foerageeractiviteit van Watervleermuizen en Gewone Dwergvleermuizen op beide plassen.

Tijdens de derde inventarisatieronde, begin juli, werd nagenoeg geen activiteit waargenomen langs de Kievitsweg. Deze avond was meer activiteit waar te nemen langs de Smallertsche Beek. Hier werden 5 Gewone Dwergvleermuizen aangetroffen. Het is mogelijk dat deze dieren afkomstig zijn uit dezelfde groep Dwergvleermuizen die eerder in de woning aan de Kievitsweg werden waargenomen. Aangezien een kolonie Gewone Dwergvleermuizen verschillende verblijfplaatsen heeft en afhankelijk van diverse factoren hiertussen wisselen, is het mogelijk dat deze avond de dieren uit een andere woning afkomstig waren.

Langs de Viskweekweg werden gedurende alle avonden enkele Dwergvleermuizen waargenomen, met name langs de houtopstanden ten oosten van het parkeerveld. Tijdens de inventarisaties zijn geen aanwijzingen gevonden dat de Elzensingel in het gebied gebruikt wordt als vliegroute of foerageergebied.

Zie voor vliegroutes en kolonie de kaart in bijlage 1.

Soortnaam	Wetenschappelijke naam	Kolonies in gebied	Kolonies buiten gebied
Dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	1	1?
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	0	0
Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	0	0

Waargenomen kolonies in en direct grenzend aan het onderzoeksgebied.

Toetsing natuurwetgeving

De waargenomen soorten worden beschermd krachtens de Flora- en Faunawet en de Habitatrichtlijn.

Overzicht beschermde status waargenomen vleermuizen

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Rode lijst	Status Rode Lijst	Flora- en Faunawet	Habitat-richtlijn
Pipistellus pipistrellus	Gewone Dwergvleermuis			X	IV
Eptesicus serotinus	Laatvlieger			X	IV
Myotis daubentonii	Waternvleermuis			x	IV

Verklaring gebruikte afkortingen

Status rode lijst

bed	bedreigd
kwe	kwetsbaar
uit	uitgestorven
gev	gevoelig

Habitatrichtlijn bijlagen codering

II	dier- en plantensoorten waarvoor speciale beschermingszones moeten worden aangewezen
IV	dier- en plantensoorten die strikte bescherming genieten
V	dier- en plantensoorten waarvoor exploitatie en onttrekken aan de natuur moet worden gereguleerd

De waargenomen soorten foerageren met name buiten de strikte grenzen van het onderzoeksgebied en tijdelijk langs de aanwezige vliegroutes. Binnen de grenzen worden met name de beplantingen langs de grenzen van het plangebied gebruikt als vliegroute. De Elzensingel wordt niet gebruikt als vliegroute.

De woning aan de Kievitsweg blijft behouden waardoor deze verblijfplaats geen effecten ondervindt van de realisatie van het wellnesscentrum.

Gezien de beschermde status van de waargenomen soorten, moeten aanpassingen aan de foerageergebieden en vliegroutes achterwege blijven dan wel aantoonbaar geen negatieve effecten hebben op de aanwezige soorten.

Het behoud van de aanwezige groenstructuren en het integreren in nieuwe ontwikkelingsplannen, is zeer sterk aan te bevelen. Aangezien in de ontwikkelingsplannen ruimte is opgenomen voor het ontwikkelen van natuur in de vorm van waterpartijen en plasdrassituaties en de beplantingen die dienst doen als vliegroute behouden blijven, zijn geen ontheffingen noodzakelijk.

Foto 2: Zuidelijke plas

Conclusie en aanbevelingen

In het gebied Kievitsveld en de direct hieraan grenzende plassen, zijn drie soorten vleermuizen waargenomen. Het betreft Gewone Dwergvleermuis, Laatvlieger en Watervleermuis. De aanwezige houtopstanden langs de grenzen van het plangebied, worden gebruikt als vliegroute en tijdelijk foerageergebied; de plassen worden intensief gebruikt als foerageergebied.

De elzensingel binnen het te ontwikkelen gebied wordt niet door vleermuizen gebruikt. In de woning aan de Kievitsweg is een verblijfplaats vastgesteld van Gewone Dwergvleermuis. Aangezien deze woning én de door de vleermuizen gebruikte vliegroutes behouden blijven, is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

Aanbevelingen

In de plannen voor de realisatie van het wellnesscentrum is ruimte opgenomen voor de ontwikkeling van natuur dat mede ten gunste is van vleermuizen. Hierbij wordt gedacht aan een te graven beek met plas-drasoevers en opgaande beplantingen. Eveneens wordt gezocht naar lage en minimale verlichting waardoor strooilicht een minimaal effect heeft op de aanwezige vleermuizen.

Ter versterking van de huidige situatie is het aan te bevelen langs de Kievitsweg extra beplanting aan te planten aangezien het in de huidige situatie een onderbroken verbinding betreft. Het versterken van deze beplanting kan een uitbreiding van de aanwezige kolonie betekenen.

In het te realiseren gebouw zijn verschillende mogelijkheden voor het aanbrengen van verblijfplaatsen. Hierbij moet men denken aan open stootvoegen, inmetselekasten of ruimten achter betimmeringen. Ook leent het gebied zich voor de realisatie van een vleermuisbunker langs de aan te leggen waterpartijen.

Voor adviezen voor ecologische inrichting van de terreinen kan Ecochore Natuurtechniek u behulpzaam zijn.

Literatuur

1. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; onderzoek naar verspreiding en ecologie H. Limpens, K. Mostert en W. Bongers. KNNV-uitgeverij
2. www.natuurloket.nl

Bijlage

Bijlage 1. Aanwezige structuren

Bijlage 1: Aanwezige structuren

⊙ Verblijfplaats Gewone Dwergvleermuis

↔ Vliegroutes

⋯ Foerageergebied